

El pla estratègic



CENTRE

**ANDORRA
SOSTENIBLE**



Escola Verda

Presentació

Aquest document és una guia sintètica i orientativa sobre què és, com s'estructura i quins són els passos i procediments que cal seguir per portar a terme un pla estratègic dins del projecte Escola Verda.

Els destinataris d'aquest manual són els membres de la Comissió Escola Verda, encarregats de concretar el disseny dels objectius i els eixos d'actuació que, basant-se en els resultats del procés de diagnosi

ambiental, contribuïran a la millora de la sostenibilitat del centre en un període de cinc anys.

Aquesta guia incorpora a l'annex un **model de formulari** per portar a terme la planificació estratègica als centres, de manera que totes les escoles comparteixin format i nivells de concreció.

Andorra la Vella, setembre del 2013



1. Què és un pla estratègic?

Un pla estratègic és una eina d'organització que serveix per concretar i posar per escrit quin serà el projecte d'ambientalització d'una escola verda a mitjà termini.

La base dels plantejaments d'aquest document són en essència els continguts, les conclusions i les reflexions derivades del procediment de **diagnosi ambiental** que el centre ha hagut de realitzar amb anterioritat. Gràcies a aquest procediment s'hauran posat de manifest quins són els **punts positius i negatius** de l'estat ambiental del centre, és a dir, què cal mantenir o potenciar i què cal canviar per tal de millorar la sostenibilitat de l'escola.

De cara a dissenyar la planificació estratègica, és important que els fonaments i els continguts reflecteixin una veritable utilitat i aplicabilitat pràctica. En aquest sentit, es recomana que es respectin alguns requisits bàsics, com són que la planificació sigui:

- **Realisme.** És important ajustar la planificació als mitjans humans i materials dels quals

el centre pot disposar realment per tal de poder contextualitzar propostes que tot i ser innovadores o suposar un repte siguin a la pràctica viables.

- **Ben fonamentada.** La planificació ha de centrar-se en els resultats i arguments posats de manifest en l'exercici de diagnosi ambiental per tal de poder donar resposta als problemes i a les qüestions reals del dia a dia de la sostenibilitat a l'escola. En aquest sentit, si bé els projectes i les accions que es puguin plantejar fora d'aquests resultats poden ser interessants, cal ser conscients que a la pràctica no són prioritaris davant de les necessitats reals detectades en l'exercici analític.
- **Participativa.** De la mateixa manera que succeeix amb la diagnosi ambiental, que és un tema que afecta tot el centre i tota la comunitat escolar, l'elaboració d'aquests documents estratègics que es basen en la participació suposa un factor de qualitat que millora la representativitat, la validesa i la legitimitat de la planificació i el disseny



dels eixos d'actuació futurs que es vulguin implementar. Per aquest motiu pot ser molt recomanable portar a terme dinàmiques de participació, com ara fòrums de discussió o debat, a fi de millorar el consens i la presa de decisions en la planificació.

- **Proporcionada.** Pel que fa a la distribució de tasques i responsabilitats, la planificació ha de ser equitativa i respectar la disponibilitat de temps i els diferents graus d'implicació i esforç dels membres del conjunt de la comunitat educativa que en prenguin part activa o siguin destinataris de les accions que cal portar a terme.
- **Concreta i sintètica.** Una part fonamental de la planificació és que estigui expressada en termes que tothom pugui entendre i que serveixi per exposar de forma clara i concisa els seu contingut, bàsicament els punts clau.

El **període de vigència** pràctica d'aquest document dins del projecte Escola verda **és de 5 anys** (a la pràctica són 5 cursos escolars), juntament amb la diagnosi ambiental. Un cop hagi passat aquest temps es considerarà que tant la diagnosi ambiental com la planificació estratègica elaborada sobre la base dels resultats han quedat obsoletes. Així doncs, caldrà tornar a iniciar el procés amb una nova diagnosi que torni a avaluar l'estat ambiental del centre i en conseqüència posi de manifest els avenços o els retrocessos que ha experimentat l'escola en matèria de sostenibilitat, i amb una nova planificació estratègica que doni resposta als reptes i a les qüestions associades a aquesta nova situació ambiental.



2. Contingut d'un pla estratègic

La planificació estratègica inclou generalment quatre blocs:

2.1. Dades bàsiques de referència

Aquesta part està dedicada a la descripció general del centre on es recull la informació bàsica que l'identifica i el caracteritza, tant pel que fa a l'organització de l'escola (organigrama de persones) com a les instal·lacions. D'aquesta manera, s'hi inclouen les dades següents:

- **Període de vigència al qual fa referència la planificació.**
- **Dades generals del centre.** Nom de l'escola, sistema educatiu de pertinença, adreça completa, contacte (telèfon, fax, adreça electrònica) i pàgina web o perfils de xarxes socials (si en tenen).
- **Dades de la Comissió Escola Verda.** Organigrama amb dades d'identificació (nom, cognoms, perfil) dels membres que integren la Comissió Escola Verda, observacions sobre les seves atribucions particulars, si escau, i dades de contacte de les persones de referència (representat i vocals).

2.2. Resum de la diagnosi ambiental

La planificació ha de poder recollir com a **an-ecedents** i com a punt de partida els arguments i les reflexions principals derivades del treball analític de diagnosi ambiental. Per a aquest objectiu resulta especialment adequat optar per adaptar l'apartat de síntesi del model de diagnosi ambiental en aquest punt del document, i és molt recomanable fer servir la **metodologia de punts forts i punts febles** que s'hi proposa.

2.3. Disseny d'objectius i accions

Aquest bloc és l'apartat clau en el document de pla estratègic perquè respon als interrogants de com serà i què vol implementar el model d'ambientalització del centre, segons els cinc elements bàsics següents:

- **Quines temàtiques o vectors ambientals es volen treballar?**

La planificació ha de seleccionar les temàtiques que centraran el projecte Escola Verda a mitjà termini tenint en compte les temàtiques generals que es proposaven en el disseny de diagnosi ambiental (residus, aigua, energia, biodiversitat, soroll, mobilitat i compra verda i consum responsable, i en els tres aspectes assenyalats: gestió ambiental, grau d'implementació de bones pràctiques ambientals i ambientalització del projecte educatiu de centre). En aquest cas, el més lògic és treballar les temàtiques que han estat detectades en la diagnosi ambiental com a **punts febles** o debilitats, però alhora cal no perdre de vista o descuidar que s'ha de donar continuïtat i mantenir i millorar els projectes i les iniciatives en sostenibilitat que sí que funcionen a l'escola.

- **Amb quins objectius?**

La planificació ha d'establir **fites** per a aquest exercici de millora de l'ambientalització que el centre vol portar a terme. En aquest sentit, resulta molt important que el disseny dels objectius generals respecti els requisits bàsics que s'han esmentat abans com a trets característics d'una bona planificació, especialment a l'hora de fer objectius reals i plausibles, per tal que no quedin en una simple declaració de bones intencions.

- **De quina manera es treballaran aquests objectius?**

És a dir, en aquest apartat quedaran recollides la descripció de les **accions** i els projectes que es portaran a terme per mirar d'acomplir aquestes fites. Les definicions han de ser generals però ben contextualitzades, perquè serà més endavant en els plans d'acció quan es descriuran i se sistematitzaran en detall.

- **Qui les portarà a terme?**

En aquest apartat s'ha d'identificar quines són les persones o els grups de persones que portaran a terme les activitats marcades en el pla estratègic; els protagonistes de les accions poden ser **qualsevol membre de la comunitat educativa**, per exemple poden ser tots els alumnes de 5è, el claustre de professors complet o el personal no docent, etc.

- **Prioritat de l'acció.**

És a dir, si es tracten de necessitats molt importants del centre, si són de mitjana consideració o si fóra bo portar-les a terme però darrera d'altres necessitats més importants.

2.4. Cronograma

Finalment, la planificació ha d'incloure un cronograma que situï en els cinc anys (cursos) de validesa del pla estratègic (delimitats per trimestres, si escau) una taula resum en què es relacionin de forma sintètica les accions que cal portar a terme per cada vector ambiental que es treballi.

Alhora, aquesta darrera part de la planificació també pot incorporar un petit espai dedicat a anotacions en què es complementi la informació esmentada abans.



3. Comunicació dels resultats

És molt recomanable, de la mateixa manera que s'ha fet amb els altres, comunicar a tota la comunitat educativa quin full de ruta ha decidit seguir el centre en l'àmbit ambiental en els propers 5 anys; ho és per diferents motius, però especialment per dos de molt importants. En primer lloc, millora la qualitat del mateix projecte Escola Verda, perquè n'augmenta la viralitat en la mesura que les fites i les accions de millora que cal portar a terme es fan visibles i es comparteixen amb tota la comunitat educativa. En segon lloc, aquesta posada en comú i la comunicació que es proposa fer el centre en matèria de sostenibilitat suposen un reforç del teixit social de l'escola que millora la representativitat

dels individus i dels col·lectius que en formen part (per exemple, els alumnes, però també el personal docent i el no docent o les famílies poden veure que les seves opinions i aportacions han estat incorporades al projecte educatiu del centre) i n'augmenta el grau de compromís i implicació.

En aquest sentit, per difondre el contingut de la planificació pot ser interessant recórrer a tècniques comunicatives com ara elaborar notícies, articles, infografies, pòsters, etc., i recórrer a canals com la correspondència amb les famílies, la revista de l'escola, els taulers d'anuncis o les parets del centre, etc., o bé emprar Internet.





CENTRE
**ANDORRA
SOSTENIBLE**



Escola Verda